

hele System. Jeg søger fremdeles Grunden deri, at den eneste Jernbane her i Landet, der hidtil vides i Virkeligheden at have forrentet sig saaledes, som et saastort industrielt Foretagende bør forrente sig, nemlig den sjællandske Jernbane, er kommen ind under en Bestyrelse, som ikke kan modstaa de i og for sig uberettigede Fordringer, der stilles til Banen. Man forlanger at kjøre hurtig, man forlanger mange Tog, men man vil ikke betale Mere for Villæsten til disse hurtige og mangfoldige Tog, end man i gamle Dage betalte til de andre. Dette fører ganske naturligt til, at i det Mindste foreløbig maa Renteindtægten gaa ned, det kan ikke være anderledes, og Regjeringen er maasse ikke den Institution, som er bedst skiftet til at modstaa disse i og for sig aldeles uberettigede Fordringer til Behagelighed, som man ikke vil betale for, men jeg tror, at Rigsdagen er endnu mindre skiftet dertil. Jeg tror, at den eneste Bestyrelse, som i Virkeligheden er skiftet til at modstaa den Slags Fordringer, er den, som varetager Aktionærernes Interesse, med andre Ord den private Bestyrelse, som sætter sin største Værd i at skaffe Aktiehaberne et virkeligt Udbytte, og derimod kun tager et underordnet Hensyn til Rundernes Interesse, nemlig forsaavidt den falder sammen med Aktionærernes. Dette funde Princip for Jernbandedriften er man frafaldet her i Landet, og det har ganske naturligt ført til, at vi maa betale vore Jernbaner overmaade dyrt imod at have den Behagelighed at kjøre billigere paa dem og faae vore Produkter forsendt billigere, end egentlig Kjørselen og Forsendelsen er værd. Om dette i og for sig er en retfærdig Fordeling af Statens Udgifter, hvad der jo vil sige det Samme som Statens Indtægter, skal jeg lade være usagt, mig forekommer det ikke at være Tilfældet. Jeg nærer i det Mindste en stor Frygt for, at dersom vi vedtage dette Baneforslag, der her foreligger, ville vi langt fra at forbedre Rentabilitetsforholdene for Statens Jernbanesystem i det Hele efter al Rimelighed i en betydelig Grad gjøre dem mindre gunstige. Jeg tror derfor, at det Udvalg, som eventuelt vil blive nedsat om denne Sag, vil have en meget alvorlig Opgave at røgte. Det vil have at røgte den Opgave at undersøge, om der er nogen Rimelighed for, at denne Bane vilde kunne betale sig — at den vil kunne forrente sig, kan der vel ikke være meget Haab om — men om der overhovedet er nogen som helst rimelig Udsgt til, at den vil kunne bære Driftsudgifterne, eller om Sagen vil blive den, at Staten ligefrem maa styde Penge til for at flytte en vis Egn's Personer, Stude

og øvrige Produkter fra det ene Sted i Landet til det andet. Jeg tilstaar, at jeg egentlig ikke henregner det til Statens Opgave at kjøre med Stude for en billigere Betaling, end Transporten er værd. En saadan Undersøgelse anser jeg for meget nødvendig for Udvalget at foretage. Af denne Overveelse maa tillige fremgaa, hvorvidt der ved dette Jernbaneanlæg vil fremmes almindelige Statsinteresser, som jo kunne være immaterielle; jeg skjønner ikke, at der er saadanne Interesser, men det er muligt, at Andre ville kunne finde dem. Kort sagt, jeg vil blot pointere, at dette Udvalg vil faae en Opgave, som vil bestaa i noget meget Mere end at vælge imellem, om det skal være Byen Hobro eller Byen Ribe, der ødelægges ved denne Jernbane.

**Grifftrup:** Jeg kan være enig med den sidste ærede Taler i, at det, det gjælder om, naar vi betragte vort Jernbanevæsen, egentlig ikke er det, at vi faae det lavet saaledes, at det giver et meget stort Overskud, men at det, det gjælder om, er, at det kommer Landets Befolkning til Gode, saa at vi kunne faae vore Varer og os selv transporterede for en nogenlunde billig Pris. Det er jo en bekendt Sag, at naar vi faae Jernbanelinier frem her i Rigsdagen, er det først, at Veltalenheden udfolder sig, og det har jo ogsaa været Tilfældet ved Behandlingen af det foreliggende Lovforslag. I Fjor blev der talt meget om det Samme, og i Aar har det heller ikke stortet paa Noget i saa Henseende. Jeg kan derfor fatte mig meget fort, saa meget mere, som jeg heller ikke har Dygt til særlig at komme ind paa at drøfte disse Enkeltheder, som ere gjennemgaaede fra forskjellige Sider. Hensigten med, at jeg har taget Ordet, er nærmest for at sige: Kunne de Herrer ikke blive enige om at foreslaa den hvide Regjering, at dette Tilskud fra Kommunerne, der er ansat til 50,000 Kr. pr. Banemil, kunde indskrænktes Noget, da det jo er anerkendt fra de forskjellige Sider, at det er en noget tarvelig Egn, som Banen gaar igjennem? At Banen skulde blive saa daarlig, at Trafikken skulde indskrænke sig til Folk og Stude, som den sidste ærede Taler sagde, tror jeg dog ikke. Hvis man vil lade Banen faae den Retning, som jeg ogsaa ønsker, nemlig ud fra Arden o. s. v., vilde den ganske vist faae en hel Del mere Last end Folk og Stude, idet den vil faae en hel Del Træ fra forskellige Skove, baade i Form af Brændsel, Gavnømmen, og hvad det nu kan blive. Naar den sidste ærede Taler mente, at det ved vor Stemmeafgivning med Hensyn til en saadan Bane skulde være et Hovedpunkt, om